

ÖSTERRIKE

Vandra i Strindbergs fotspår

Publicerat i dag, 10:48

Foto: Josef friedinger 1. I byn Saxen finns ett Strindbergmuseum. 2. Följ vandringsleden "Strindbergweg". 3. I medeltidsborgen Clam utförde författaren vetenskapliga instrument.

Många var rädda för den svenska "knäppgöken" som plötsligt dök upp i de österrikiska små byarna. Under flera år bodde Strindberg i trakten kring Saxen. Ett besök där ger en ovärderlig inblick i hans liv.

1893 gifte sig August Strindberg för andra gången. Nu med österrikiskan Frida Uhl, vars morföräldrar bjöd paret tak över huvudet i Dornach. I byn Saxen har man förlänat svensken ett eget museum och nyligen öppnades där "Strindbergweg", en vandringsled genom ravinen "Klamschlucht" där författaren fick sin vision om helvetet på jorden och som han skrev om i verket "Inferno".

Regionaltåget i delstaten Oberösterreich för oss bekvämt genom idylliska småsamhällen, kantade av moderna industribyggnader. Donauflodens vattenyta täcks av enstaka dimmoln och morgonsolen kastar långa skuggor på de mjuka kullarna vid sidan om det mäktiga vattendraget.

I byn Saxen spänner föremålet för vårt besök ögonen i oss från en stor skylt bredvid vägen. En bild på August Strindberg skymmer kyrkan och annonserar museet som man förlänade den svenske författaren, det enda Strindbergsmuseet utanför Sverige.

Under en treårsperiod på 1890-talet bodde Strindberg från och till i byarna Dornach, Saxen och Klam. Den mörka skönheten Frida Uhl, som han lärt känna i Berlin och gift sig med, förde svensken till hennes hemtrakter på den österrikiska landsbygden. Paret kom att bo hos Fridas välbeställda morföräldrar i Dornach. Året därpå föddes dottern Kerstin men efter otaliga konflikter med Frida och hennes familj gav sig Strindberg av igen.

Två år senare återvände svensken för att träffa sin dotter och kom då att bo i byarna Saxen och Klam. Han fördjupade sig i 1700-talsmystikern Swedenborgs verk och började mer och mer att se livet som en helvetesvandring på jorden. Under en av sina promenader genom det dramatiska ravinlandskapet i "Klamschlucht" stod det plötsligt klart för honom att landskapet passade in på både Swedenborgs och Dantes

beskrivning av helvetet. Smedjans dunkande hammare, det glödande järnet, sågverkets vassa blad och skovelhjulen som drevs av bäckens forsande vatten förstärkte intrycken. Författarens hisnande visioner i trakterna resulterade i outplånliga litterära minnen för eftervärlden i verk som "Den ockulta dagboken", "Inferno", "Klostret" och "Till Damaskus".

"**Ein Spinner**", **en knäppgök**, "ja, så kallade faktiskt byborna den utländske enstöringen som plötsligt dök upp här i trakterna", berättar Alfred Fraundorfer, ägare i tredje generationen till värdshuset Kirchenwirt i byn Klam, några kilometer uppför backen från Saxen. Vi sitter i Rosenzimmer, Rosenrummet, som Strindberg emellanåt brukade hyra när han 1896 återvände till Österrike. "Min farfar berättade en del om den svenske diktaren som gick omkring beväpnad och som många var rädda för. En gång hade han hoppat ut genom det här fönstret när han fick syn på några soldater som han trodde var ute efter honom", berättar Fraundorfer skrattande och skakar på huvudet. "Och soldaterna, det var ju bara träd och buskar som stack upp ur den täta dimman utanför."

Strindberg ägnade all sin tid åt måleri, fotograferande och vetenskapliga experiment. Oljemålningen "Alplandskapet" som han 1894 skapade nära Dornach såldes så sent som år 2007 på Sotheby's i London för otroliga 29,4 miljoner kronor och blev därmed den dyraste svenska tavla som någonsin sålts.

Den populära vandringsleden genom "Klamschlucht" förbinder byarna Saxen och Klam och ravinens ingång ligger bara ett stenkast från Strindbergsmuseet. Leden lockar många besökare och döptes nyligen till "Strindbergweg". Den följer en bäck som har grävt sig ned i ravinen, den omges av dramatiska stenformationer i skydd av tät skog och bjuder på spännande omväxling under en knapp timmes promenad i maklig takt.

Den än i dag bebodda medeltidsborgen Clam från 1149 tronar högt över ravinen och inrymmer ett mycket intressant medeltidsmuseum där man även får kika in i det lilla utrymme som dåvarande ägaren överlät åt Strindberg för dennes vetenskapliga experiment.

Strindbergsmuseet i Saxen öppnades 1997 och förfogar över ett imponerande stort antal utställningsföremål som minner om den svenske författarens vistelse i trakten. Strindbergs piano, hans fotoapparat, målningar, fotografier, originalbrev med mera fyller två rum innanför innergården.

Ett besök i Saxen och dess omgivning kring Donaufloden borde vara ett måste för varje Strindbergsfantast. Här slog svenskens kontroversiella konstnärskap ut i full blom och en vandring i hans fotspår kring de små byarna i norra Österrike ger en ovärderlig inblick i en omvälvande period i författarens brokiga liv.

Josef Friedinger
resebilagan@dn.se

© Detta material är skyddat enligt lagen om upphovsrätt.

gen om upphovsrätt.